

KLAGANDE

Insyn – Anpassningar och Lösningar i Sverige AB, 556597-7435
Ankdammsgatan 22
171 43 Solna

MOTPART

1. Landstinget Dalarna
2. Landstinget i Uppsala län
3. Landstinget i Värmland
4. Landstinget Sörmland
5. Landstinget Västmanland
6. Region Gävleborg
7. Örebro läns landsting

Ombud för samtliga: Johan Svanholm
Örebro Läns Landsting
Box 1613
701 16 Örebro

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Karlstads dom den 9 juli 2013 i mål nr 1869-13 och 1871-13

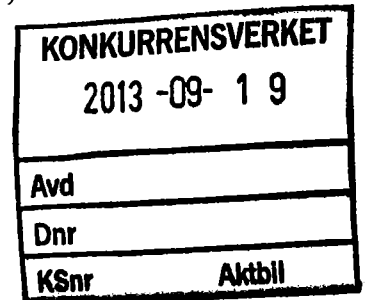
SAKEN

Överprövning av offentlig upphandling; fråga om prövningstillstånd

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar inte prövningstillstånd. Förvaltningsrättens avgörande står därför fast.

Kammarrättens interimistiska beslut den 11 juli 2013 upphör därmed att gälla.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

För att kammarrätten ska pröva överklagandet krävs prövningstillstånd.

Prövningstillstånd ska meddelas om

- det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till (ändringsfall),
- det inte går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till utan att prövningstillstånd meddelas (granskningsfall),
- det är viktigt för ledningen av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt (prejudikatfall)
eller
- det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet (extraordinära fall).

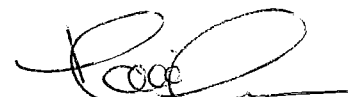
Detta framgår av 34 a § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Kammarrätten har gått igenom allt material som finns i målet och kommit fram till att prövningstillstånd inte ska meddelas. Överklagandet kommer därför inte att prövas av kammarrätten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (formulär 1). Möjligheten till domstolsprövning kan påverkas av händelser som inträffar inom den i bilagan angivna överklagandetiden tre veckor, se 16 kap. LOU.

Anders Bengtsson

Åsa Ståhl

/Marie Andersson

SÖKANDE

Insyn - Anpassningar och Lösningar i Sverige AB, 556597-7435
(mål nr 1869-13)
Ankdammsgatan 22, 171 43 Solna

Polar Print Försäljning AB, 556322-3360
(mål nr 1871-13)
Box 950, 971 28 Luleå

MOTPARTER

1. Landstinget Dalarna
2. Landstinget i Uppsala län
3. Landstinget i Värmland
4. Landstinget Sörmland
5. Landstinget Västmanland
6. Region Gävleborg (Hjälpmedel SAM)
7. Örebro läns landsting, Upphandlingsenheten

Ombud för samtliga:
Upphandlingschef Johan Svanholm
Örebro läns landsting
Box 1613
701 16 Örebro

SAKEN

Offentlig upphandling

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökningarna.

BAKGRUND

Örebro läns landsting genomför en samordnad upphandling av Förstorande videosystem CCTV för den så kallade 7-klövern, vilken består av Landstinget i Värmland, Örebro läns landsting, Landstinget Sörmland, Landstinget Västmanland, Landstinget Dalarna, Region Gävleborg (Hjälpmedel SAM) och Landstinget i Uppsala län (gemensamt benämnda landstinget). Upphandlingen avser ramavtal och genomförs med öppet förfarande samt en avtalstid om två år med option på förlängning ett plus ett år. Som tilldelningsgrund gäller det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Vid utgången av anbudstiden hade sju anbud inkommit. I tilldelningsbeslut den 25 april 2013 (likalydande för alla landsting) har landstinget tilldelat LVI Low Vision International AB upphandlingskontrakt i produktgrupperna 1a, 1b, 2a, 2b, 3 och 4a samt Insyn - Anpassningar och Lösningar Sverige AB i produktgruppen 4b.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Insyn - Anpassningar och Lösningar i Sverige AB (Insyn) ansöker om överprövning avseende produktgrupperna 1b och 3 och yrkar att upphandlingen ska rättas på så sätt att bolagets produkt Tempus HD 20 ska anses uppfylla alla skall-krav i produktgrupp 1b samt att produkten Solo-HD i produktgrupp 3 ska tilldelas ytterligare 24 poäng.

Polar Print Försäljning AB (Polar Print) ansöker om överprövning av produktgrupperna 1a och 1b och yrkar att bolagets produkt Clearview + färg 18 tum FP Basic ska få högre poäng i produktgrupp 1a samt att produkten Clearview + HD 18 tum FP Basic ska få högre poäng i produktgrupp 1b.

Landstinget bestrider bifall till ansökningarna.

Ansökningarna har, såvitt avser övriga landsting än Örebro län och Värmland, inledningsvis handlagts av förvaltningsrätterna i Falun, Uppsala och Linköping, vilka därefter överlämnat målen till Förvaltningsrätten i Karlstad för gemensam handläggning.

UTVECKLANDE AV TALAN

Insyn anför till stöd för sin ansökan bland annat följande.

I produktgrupp 1b finns bland annat skall-kraven "Reglage som ej bör röras av brukaren skall vara oåtkomliga" och "Bildskärmens ljusstyrka skall kunna regleras". Bolagets produkt Tempus har ansetts inte uppfylla skallkravet på att vissa reglage ska vara oåtkomliga. Tempus är utvecklad med användaren och dennes handikapp i fokus. Kontrollpanelen är utformad så att endast de funktioner som bör röras av användaren är lättåtkomliga, synliga och lätthanterliga. Bildskärmen har inga knappar som går att komma åt förutom ljusstyrkan. Anledningen till att det går att reglera ljusstyrkan på just bildskärmen är att detta ska gå enligt nämnda skall-krav. Det är bolagets uppfattning, utifrån formuleringen, att ljusstyrkan ska gå att reglera med reglage på bildskärmen och alltså är reglage som ska vara åtkomliga och kunna röras av brukaren. Tempusen i denna upphandling är specialanpassad för att klara detta unika krav.

Beträffande produktgrupp 3 har bolaget fått för låga poäng avseende teknisk support, att reglage bör vara utformade så att de är lätthanterliga, användarvänlighet, läsning i låg förstoring, läsning i hög förstoring, läsning på långt avstånd, skrivning i låg förstoring, stabilitet såsom tipprisk och hålla inställd position samt enkelheten att installera systemets programvara i dator. Bolaget vill här peka på att bolaget även på denna produkt först blev felaktigt bortplockat på ett skall-krav och därför inte blev bedömt i bör-krav och användarvänlighet i första rundan. Efter påpekande från bolaget ändrade landstinget sig och skickade ut en bedömningsmall i efterhand. Bedömning enligt bör-krav kom bolaget tillhanda den 2 maj 2013 och fanns alltså inte i utvärderingsdokumentet när resultatet av upphandlingen skickades ut. Utvärderingen av Solo gjordes alltså i efterhand och som bolaget uppfattade det i all hast. Det var enligt den person som bolaget hade kontakt med i frågan svårt att samla ihop pedagogerna och övrig personal som tidigare varit inblandad i värderingarna av produkter enligt bör-krav och användarvänlighet. Bolaget undrar om samma grupp av personer verkligen har bedömt alla produkter och upplevde det som att landstinget inte tyckte att det var positivt att bolaget påpekade att det blivit felaktigt bortplockat på produkten Solo och därför krävde att produkten skulle bedömas enligt bör-krav och användarvänlighet. Det blev ett extra jobb som bolaget uppfattade att man egentligen inte var så intresserad av att göra.

Landstinget anför beträffande Insyns ansökan bland annat följande.

I bilaga 1-1b till förfrågningsunderlaget står tydligt att "Reglage som ej bör beröras av brukaren skall vara oåtkomliga". Insyn har ändå valt att placera två knappar på bildskärmen, en som reglerar ljusstyrkan och en som reglerar kontrasten, vilket får till följd att de kan beröras av brukaren när denne behöver höja eller sänka bildskärmen. Detta strider direkt mot skall-kravet varför Insyns anbud förkastats. Insyn menar att landstinget genom sitt skall-krav, "Bildskärmens ljusstyrka skall kunna regleras", i bilaga 1-1b till förfrågningsunderlaget, kräver att denna funktion ska finnas på bildskärmen. Ingenstans i förfrågningsunderlaget eller dess bilagor finns något skall-krav på att funktionen ska uppfyllas på ett sådant sett.

Insyn yrkar på att system i kategori/produktgrupp 3 CCTV Portabel kamera för nära och avstånd till dator, Solo-HD, har blivit felaktigt bedömd vad gäller bör-krav. I punkt 1.4 i förfrågningsunderlaget samt bilaga 2 beskriver landstinget tydligt hur prövning och utvärdering av anbud ska gå till. Eftersom kravställda produkter ska användas av brukare med olika grad av nedsatt synförmåga måste leverantörernas offererade produkter testas så att en verifiering kan ske av att de uppfyller i förfrågningsunderlaget och dess bilagor ställda skall-krav samt i vilken grad bör-kraven är uppfyllda. Landstinget har genomfört utvärderingen av respektive leverantörs anbud och dess produkter på ett seriöst, noggrant och objektivt sätt i enlighet med förfrågningsunderlaget och bilaga 2. Poängsättningen har följts av en motivering. Poängsättning och motivering återfinns i utvärderingsdokumentet. Att Insyn inte fått mer poäng på sin produkt, Solo-HD, i produktgrupp 3 beror på att den efter utvärdering inte tilldelats mer.

Polar Print anför till stöd för sin ansökan bland annat följande.

Bolaget anser att dess produkter, Clearview + färg 18 tum FP Basic och Clearview + HD 18 tum FP Basic har fått för få poäng i utvärderingen. När det gäller användarvänlighet har systemet bland annat bedömts vid läsning i hög och låg förstoring. I båda fallen har samma kommentar getts för uteblivna poäng, "Eftersläpning vid normal läshastighet som gör det omöjligt att läsa." Enligt bolagets synpunkt är denna slutsats helt fel. Vad "normal" läshastighet avser är inte klarlagt, men om man med det menar en läshastighet som de flesta brukare av system av denna typ använder så är slutsatsen helt felaktig. Bolaget har heller inte fått full poäng för teknisk support trots att bolaget anser att det har marknadens bästa tekniska support.

Helt felaktigt har bolaget inte fått poäng för "Alternativ "panel" med färre eller fler reglage bör finnas". Kommentaren till detta är "Inga paneler med för utvärdering". Det finns inget krav i förfrågningsunderlaget att sådana paneler ska vara med till utprovningen, men oavsett detta så är bolagets system utrustade med inbyggda alternativ. Det finns en lucka som kan dölja några knappar. Denna bedömning är alltså helt fel och bolaget bör ha poäng för alternativ panel.

Det finns möjlighet att få upp till 6 poäng för ”Reglage bör vara utformade så dessa är lätthanterliga. (Bedöms från 0 p till 3 p)”. Bolaget fick endast betyget 1 som gav 2 poäng. Kommentaren är ”Förvirrande inställning för artificiella färger och omställning till sv/vit”. Systemet använder vedertagna symboler som knappast kan missförstås. Mer anmärkningsvärt är att ifråga om kravet ”Reglage bör kunna urskiljas både visuellt och taktilt” så fick bolaget inga poäng alls. Detta trots att systemet har en mycket tydlig kontrastskillnad (nästan svarta knappar på ljusgrått underlag) och mycket tydlig upphöjning av visningslägesknappen och tydlig taktil ram kring övriga knappar.

Landstinget anför beträffande Polar Prints ansökan bland annat följande.

I punkt 1.4 i förfrågningsunderlaget samt bilaga 2 beskriver landstinget tydligt hur prövning och utvärdering av anbud ska gå till. Eftersom kravställda produkter ska användas av brukare med olika grad av nedsatt synförmåga måste leverantörernas offererade produkter testas så att en verifiering kan ske av att de uppfyller i förfrågningsunderlaget och dess bilagor ställda skall-krav samt i vilken grad bör-kraven är uppfyllda. Landstinget har genomfört utvärderingen av respektive leverantörs anbud och dess produkter på ett seriöst, noggrant och objektivt sätt enligt förfrågningsunderlaget och bilaga 2. Poängsättningen har följts av en motivering. Poängsättning och motivering återfinns utvärderingsdokumentet.

Avseende utvärdering av bör-kravet ”Alternativ ”panel” med fler eller färre reglage bör finnas” har Polar Print i sitt anbud offererat produkter där knappar på ordinarie panel kan programmeras om. Detta kan inte likställas med kravet på alternativ panel då ordet ”alternativ” betyder en annan panel. Därför har Polar Print fått 0 poäng på detta bör-krav. Att Polar Print inte fått mer poäng på sina produkter, Clearwater + färg 18 tum FP Basic och Clearwater + HD 18 tum FP Basic, i produktgrupp la och 1b beror på att bolaget efter utvärdering inte tilldelats mer.

DOMSKÄL

Om en upphandlande myndighet har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § lagen om offentlig upphandling (2007:1091), LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag, och detta har medfört att en leverantör lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt nämnda bestämmelse i 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Förvaltningsrättens bedömning

Beträffande Insyns ansökan är frågan först om produkten Tempus HD 20 uppfyller skall-kravet i produktgrupp 1b om att reglage som inte bör röras av brukaren ska vara oåtkomliga. Det är ostridigt att reglaget för bildskärmens ljusstyrka är åtkomligt för brukaren genom att det är placerat på skärmen. Insyn har som skäl för den placeringen anfört att det krävs för att uppfylla skall-kravet om att ljusstyrkan ska kunna regleras. Förvaltningsrätten instämmer i landstingets synpunkt att skall-kravet på att ljusstyrkan ska kunna regleras inte innebär att placeringen av reglaget för detta måste sitta på skärmen.

Enligt landstingets bedömning är reglaget för att ändra ljusstyrkan ett sådant reglage som inte bör röras av brukaren medan Insyn anser att reglaget bör kunna röras av brukaren. En upphandlande myndighet har emellertid stor frihet att välja vad man vill upphandla och vilka krav som ska ställas på det som ska upphandlas, under förutsättning att de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU och övriga bestämmelser i lagen beaktas. Mot den bakgrunden och då Insyn inte närmare redovisat några omständigheter till stöd för sin uppfattning, finner förvaltningsrätten att det inte framkommit skäl att ifrågasätta landstingets bedömning.

Frågan är därefter om Insyns produkt Solo-HD i produktgrupp 3 ska tilldelas ytterligare poäng i utvärderingen. I förfrågningsunderlaget 1.4.3 Utvärdering av anbud, anges att landstinget utsett en projektgrupp som består av forskrivare och tekniker från i upphandlingen ingående län, som utvärderar

svar, provar och utvärderar produkterna mot redovisade utvärderingskriterier enligt en utvärderingsmall. Av utvärderingen av Insyns anbud framgår att anbudet poängsatts i utvärderingsmallen med kommentarer till vissa bedömningskriterier. Enligt förvaltningsrättens mening bör det, för att en ändring av en upphandlande myndighets utvärdering ska komma ifråga, ha framkommit att myndigheten har avvikit från förfrågningsunderlaget eller gjort klara felbedömningar. Även med beaktande av vad Insyn anført beträffande utvärderingen, bland annat att utvärderingen av bolagets produkt skett efter tilldelningsbeslutet då den först bedömts inte uppfylla alla skallkrav, finner förvaltningsrätten att omständigheterna inte är sådana att landstingets utvärdering bör ifrågasättas.

Vad gäller Polar Prints ansökan är fråga om poängsättningen i vissa tilldelningskriterier, bland annat "Alternativ "panel" med färre eller fler reglage bör finnas". Såvitt framgår av Polar Prints ansökan om överprövning är bolagets system utrustat med inbyggda alternativ genom att det finns en lucka som kan dölja några knappar. Landstinget menar å sin sida att skrivningen ska förstås så att man efterfrågar en annan panel. Förvaltningsrätten instämmer i landstingets uppfattning och finner att landstinget haft fog för att sätta noll poäng för Polar Prints produkt i den delen. I övrigt finner förvaltningsrätten med hänvisning till vad som anførts beträffande utvärderingen av Insyns anbud att det inte framkommit skäl att ändra landstingets poängsättning beträffande Polar Print.

Sammantaget finner förvaltningsrätten således att både Insyns och Polar Prints ansökningar ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Ulrika Forsman

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.